

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NADALAS

Toimetus, tel. 430-23. Piiskopi 2.
Tallitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kukkirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Jannsson
Sektsooni nõukogu esimees J. Jaakson
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 9

Tallinn, 5. märtsil 1940

VI aastakäik

SISU:

Lk.

PÕLLUMAJANDUS
Piimasaaduste toodang ja mihus 1939. a. 150

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS
Suhkruturu seisund maailmas 153
Raudteetegevus detsembris 1939. a. 156
Raudteetegevus 1939. a. 156
Lühiuudiseid 157

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD
Võiturg 158
Kaseiinurg 158
Peekomiturg 158
Tapaloomade- ja lihaturg 159
Toornahkadeturg 159
Kanamunaturg 160
Piimaturg 160
Teraviljaturg 160
Linaturg 161
Kartuliturg 162
Aedviljaturg 162
Kalaturg 162

INFORMATSIOONI OSA
Eesti Panga nädalaruanne 163
A-S. G. Scheel & Ko Panga bilanss 31. XII 39 . 164

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE
OSAKONNA TEATED
Rahandusseisund Belgias 165
Varustustalituse töökorraldus Belgias 165
Tarbepuude ja puusaaduste väljaveokeeld Belgias 165
Belgia tööstusseisund 166
Välismaiste põletusainete müügi keeld Itaalias . 166
Uus suhkruvabrik ehitamisel Itaalias 166
Itaalia-Türgi kaubanduslikud läbirääkimised . 166
Hispaania-Prantsuse uus kaubanduskokkulepe . 167
Riitsinustoodangu suurendamine Jugoslaavias . 167
Rootsi väliskaubandus jaanuaris 1940. a. 168
Norra väliskaubandus jaanuaris 1940. a. 168

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE
Output and Quality of Dairy Products, 1939 . . . 150

INDUSTRY AND TRADE
The World Sugar Market 153
Railways in December, 1939 156
Railways in 1939 156
Sundry Information 157

AGRICULTURAL MARKETS
Butter Market 158
Caseins Market 158
Bacon Market 158
Cattle and Meat Market 159
Rawhide Market 159
Egg Market 160
Milk Market 160
Grain Market 160
Flax Market 161
Potato Market 162
Vegetable Market 162
Fish Market 162

INFORMATION PART
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 163
Balance Sheet of G. Scheel & Co., Ltd., 31. XII 39 164

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION
The Financial Situation in Belgium 165
Belgian Supplies Department Regulations . . . 165
Belgium Prohibits Exports of Certain Timber Products 165
Belgian Industry 166
Italy Prohibits Sale of Foreign Fuel 166
Construction of New Sugar Factory in Italy . . 166
Italian-Turkish Trade Negotiations 166
New Spanish-French Trade Agreement 167
Yugoslavia Increases Production of Castor-beans 167
Swedish Foreign Trade in January, 1940 . . . 168
Norwegian Foreign Trade in January, 1940 . . 168

PÕLLUMAJANDUS

PIIMASAADUSTE TOODANG JA MIHUS 1939. a. OUTPUT AND QUALITY OF DAIRY PRODUCTS, 1939.

Agr. J. Jaanhold.

Või. Kui viimasel 5 aastal järgimöö-
Butter. da alates 1934. a. ilmnis võitoo-
dangus tõus, siis 1939. a. suvise põua tagajärjel
tõi meile toodangu tagasimineku. 1931. a. oli esi-
mene kõrgeima võitoodanguga aasta, järgne-
nud 2 aastal läks aga toodang järsult alla ja
1934. a. algas taas tõus, mis kestis 1938. a.,
mil esitati kontrollile võid 303 860 tünni. Võt-
tes 1938. a. väljaveokontrollile esitatud too-

dangu 100%, saaksime 1931. a. alates järgne-
vad suhtarvud üksikute aastate kohta:

1931	96%	1936	78%
1932	84%	1937	91%
1933	66%	1938	100%
1934	71%	1939	95%
1935	75%		

M. a. esitati võid kontrollile 287 471,5 tü-
nni, milline kogus on väiksem e. a-st 16 388,5
tünni ehk 5,4%. Kahel viimasel aastal esitati
kontrollile võid kuude järgi tünnides:

	1939. a.		1938. a.		1939. a. + või -		Sellest keelatud väljaveoks		
	Tünne	Suhe	Tünne	Suhe	Tünne	%	1939		1938
							Tünne	%	%
Jaanuar	14 837,5	39	16 636,5	42	-250	1,5	87	0,6	0,6
Veebruar	16 386,5	35	18 735	34	+1 104,5	8,0	39	0,3	0,7
Märts	19 022,5	45	18 641	42	+2 381,5	14,3	98	0,6	0,3
Aprill	24 201,5	58	19 879	50	+4 322,5	21,8	117	0,6	0,6
Mai	31 711,5	75	25 326	63	+6 385,5	26,5	267	0,8	0,7
Juuni	42 126,5	100	39 893,5	100	-2 233	5,5	281	0,7	0,6
Juuli	41 311	98	39 976,5	100	+1 335,5	3,3	395	1,0	1,0
August	33 711,5	80	37 366	93	-3 654,5	9,8	209	0,6	0,7
September	24 612	59	33 995,5	87	-9 383,5	27,6	232	0,9	1,1
Oktoober	17 140	41	25 139,5	63	-7 999,5	31,8	246	1,4	0,6
November	11 799	28	19 160	48	-7 361	38,4	104	0,9	0,6
Detsember	16 612	25	16 114,5	40	-5 502,5	34,1	150	1,4	0,7
K o k k u	287 471,5		303 860		-16 388,5	-5,4	2225	0,77	0,73

M. a. I poolel toodangud kuude viisi ja
üldse tõusid, kuid alates aug. ilmnis juba lan-
gus ning alates sept. on kuutoodangud ca 1/3
langenud e. a. samade kuude vastu. Tähen-
dab, suvine põud andis end tunda alates aug.
kuni aasta lõpuni. Samuti näeme, et aasta
I poolel olid toodangute suhtarvud 1939. a.
tasakaalus 1938. a. vastu, kuid seevastu aasta
II poolel olid nende vahed hoopis suuremad
võrreldes suurima toodanguga kuu omaga.
Dets. toodang oli 4 korda väiksem juunist,
milline suhtarvu kõikumus on üsna suur.

Väljaveokeelu alla pandi 1939. a. 0,77%,
1938. a. — 0,73% kontrollitud võist. Seda osa
aitas eriti suurendada aasta 3 viimast kuud.

2225 tünni väljaveokeelu põhjuseks oli:

Üle 16 % veesisalduse pärast	1595 tünni ehk 70%
Või maitset alla 10 palli	414 " " 18%
Nõudeile mittevastava pakendi pärast 123 " " 5%	
Hallituse pärast võiil või pakendil	82 " " 4%
Alakaalu pärast	71 " " 3%

1939. a. kontrollile esitatud või 287 471,5
tünni ositus maakondade ja mihuse järgi
järgmiselt:

	Võikogus tünnides	Sellest %/o			1939. a. keskm. pall.		1938. a. keskm. pall.	
		I sort	II sort	sise- turule	Taval.	Kestus-	Taval.	Kestus-
					hinne	hinne	hinne	hinne
Viru	28 206	98,0	1,7	0,3	12,22	11,9	12,2	11,9
Järva	35 889,5	97,8	2,0	0,4	12,13	11,8	12,1	11,8
Harju	22 249,5	96,3	2,5	1,2	12,08	11,8	12,1	11,8
Lääne	19 045,5	95,9	3,1	1,0	12,07	11,9	12,1	11,9
Saare	10 940	93,6	4,8	1,6	12,03	11,9	12,2	11,9
Pärnu	34 904	96,0	3,2	0,8	12,09	11,8	12,1	11,8
Viljandi	53 975	98,5	1,0	0,5	12,16	11,9	12,2	11,8
Tartu	44 583	98,0	2,0	1,1	12,08	11,9	12,1	11,8
Valga	15 889	97,8	1,9	0,3	12,14	11,8	12,2	11,6
Võru	23 405	95,8	3,2	1,0	12,12	11,9	12,2	11,7
Petseri	686	92,5	4,4	3,1	12,10	11,8	12,0	10,8
	287 471,5	96,9	2,33	0,77	12,12	11,86	12,1	11,82

Võttes ainult maitse mihuse järgi, s. o. suure vee-%, ja arvamata maha muude põhjuste pärast väljaveoks keelatud või, saaksime sortide %-se vahekorra järgmise: I s. 97,5%, II s. — 2,4% ja siseturule — 0,1%. Tavaliste hindamiste keskmised pallid on peagu kõigil maakonnal jäänud endisiks, kestushinde pallid on aga 5 viimasel, eriti viimasel kolmel, tunduvalt paranenud, isegi Petserimaa üks piimatalitus suutis m. a. saavutada umbes teiste maakondadega võrdsed pallid. Keskmiste pallide järgi on peagu kõik maakonnad umbkaudu võrdsed, kõikumustega ainult 0,1 piires. Eraldada üksikuid maakondi nende võimihuse paremuse järgi on võimalik sortide alusel. Mida suurem on I sordi % maakonnal, seda paremale kohale ta oma võimihusega pääseb või mida suurem on ta II sordi või siseturu %, seda nõrgemal kohal on ta oma võimihusega. Mitte ainult 2, vaid isegi 5 viimase aasta kestel ei ole võimihuse sortide %-ses vahekorras toimunud suuremaid muudatusi. Neid siin ei saagi oodata, kuna ei ole mõeldav, et kunagi oleks võimalik saavutada 100% I sorti.

Edasi toome kokkuvõtte piimatalituste läbikäigu suuruse kontrollile esitatud tunnide ja või keskmiste hindepallide järgi:

Piimat. rühmad võitunnide arvu järgi	Piimat. arv rühmis	Piimat. arv koskm. h. pall kestus		Tavalise hinde koskm. pall	Kestushinde koskm. pall
		alla 12	alla 11		
alla 250 tunni	19	12	4	11,87	11,88
251— 500 „	29	20	4	11,93	11,54
501— 800 „	63	34	1	12,06	11,80
801—1000 „	23	13	—	12,09	11,74
1001—1500 „	57	20	1	12,15	11,93
1501—2000 „	29	10	—	12,15	11,92
2001—3000 „	20	13	—	12,08	11,86
3001 ja üle „	12	7	—	12,20	11,91

Toodud tabelist näeme kõigepealt, et 2 esimest rühma annab võrdlemisi nõrgad keskmised mihusepallid, ja õige suur osa piimatalitusi on andnud keskmise kestusmihuse palli alla 12 ning isegi alla 11 palli. Tähebänd, nende kahe rühma piimatalitused, arvult 48, ei suuda oma väikese läbikäigu tõttu valmis-

tada head võid, et olla võistlusvõimelised nende piimatalitustega, kus on suuremad läbikäigud. Edasi näeme, et paremad tulemused andis kaks rühma, nimelt „1001—1500“ ja „1501—2000 tunni“. Siin on kõrgemad tavaliste ja kestushinde keskmised pallid, ja piimatalituste arv, millised valmistasid võid kestuhinde keskm. palliga alla 12, osutub umbes 1/3 rühma üldarvust, kuna kõigil teisel rühmadel on viimaste piimatalituste arv üle 50% vastava rühma üldarvust. Kuigi suurima läbikäiguga rühmal on võrdlemisi kõrged keskmised hindepallid — 12,20 ja 11,91, sai 12 piimatalitusest selles rühmas 7 ehk 58% kestushindamisel aasta keskmised pallid alla 12. Tähebänd, paljud suurte läbikäikudega piimatalitused millegipärast ei suuda valmistada head, kestva mihusega võid. Umbes sama võimihuse pilti nägime varem ka eelmiste aastate kokkuvõttest, kuigi mõnedel suurte läbikäikudega piimatalitusil kannatab võimihus, kuid tulunduslikult tulevad nad võrdlemisi hästi toime, kuna väikeste läbikäikudega piimatalitusil kannatab rööbiti võimihusega ka nende tulunduslik kül. M. a. piima läbikäiku vähendas tunduvalt suvine põud, mille tagajärjel paljudel piimatalitusil kannatavad ka nende tulunduslikud tulemused. Paljude aastate kohta piimaühingute aastakokkuvõtete analüüsimisel on selgunud, et piimatalitused, milliseil aasta võitoodang on vähemalt 1000 tunni, suudavad töötada küllalt edukalt ja võistlusvõimelisel.

Juust. Juustu esitati 1939. a. kontrollile 381 411,7 kg. 262 148,9 kg vastu 1938. a., seega 119 262,8 kg ehk 45,5% enam kui e. a. Kontrollitud juustust veeti välja 1939. a. 380 103,9 kg, e. a. — 229 974,9 kg. Seega on 1939. a. väljavedu 100 129 kg ehk 43,5% suurem. Suurem osa juustu läks Saksa, väike osa mujale. Suurem osa eelpoolmainitud juustukogusest oli šveitsi juust, ja nimelt esitati seda liiki juustu kontrollile 4718 ratast 374 441 kg, mis kuude ja mihusesortide järgi ositus järgmiselt (Vt. tabel lk. 152 ülal):

Kui võitoodangus olid suurima toodanguga kuiks juuni, juuli ja aug., on siin see nov., kuid juustu valmistamine on toimunud siingi juunis ja juulis, s. o. suurima piimaoodangu ajal. Et saada võrdlust, kas juus-

	Ra- laste arv	Kaal kg	Sellest kg. mihuse pallide ja aukude liigituse järgi						Suht- arv	
			I sort		II sort					III sort
			12 A	12 B	11 A	11 B	10 B	10 C		9 palli
Jaanuar . . .	619	46 452	1 574	6 273	310	20 533	924	14 245	2 593	84
Veebruar . . .	606	45 609	857	4 555	627	19 852	1 401	16 456	1 861	82
Märts . . .	287	21 843	977	2 930	589	13 288	1 470	2 534	55	40
Aprill . . .	203	16 723	494	1 060	154	8 071	920	5 181	238	30
Mai . . .	361	29 255	723	6 017	160	11 560	907	9 809	89	53
Juuni . . .	224	17 939	85	558	153	7 176	876	9 215	77	32
Juuli . . .	408	33 605	334	3 913	73	16 429	1 043	11 249	459	60
August . . .	343	28 378	157	669	59	16 218	1 365	9 751	161	51
September . . .	376	30 537	337	2 130	160	14 568	1 432	10 930	855	55
Oktoober . . .	241	19 892	423	2 375	—	8 574	479	7 154	332	36
November . . .	534	55 430	437	6 023	—	27 327	1 403	19 353	393	100
Detsember . . .	266	23 732	73	2 434	73	14 128	303	10 762	499	52
K o k k u . . .	4718	374 441	6 525	38 997	2 363	173 306	12 878	126 704	8 668	
% /%		100	1,7	10,4	0,6	47,7	3,4	33,9	2,3	

tumihus on paranenud, toome juustumihuse rühmad 4 viimase aasta kohta % -des:

Juustumihuse rühmitus	1939. a. %	1938. a. %	1937. a. %	1936. a. %
12 A . . .	1,7	6	6,6	10,0
12 B . . .	10,4	15	13,8	11,5
11 A . . .	0,6	1	2,8	7,1
11 B . . .	47,7	43	40,2	39,3
10 A . . .	—	—	—	0,3
10 B . . .	3,4	4	7,7	5,8
10 C . . .	33,9	26	22,7	6,3
9	2,3	5	6,2	19,7
	100	100	100	100

M. a. juustumihus ei paranenud, pigem vastupidi. Paremate juustusortide % on märksa langenud. Nii langes 12 A sort 6%-lt 1,7%-le ja 12 B — 15%-lt 10,4%-le. Hindamispalliga 9 hinnatud juust on nõrgim sort, tema vead on juba niivõrd suured, et sellist juustu ei lubata vedada välja. 10-pallised juustud kuulusid 1936. a. samuti väljaveokeelu alla, kuid 1937. a. alates lubati 10-pallist — kas A, B või C aukudega — küll vedada välja, kuid ainult töötlemise otstarbeks, näit. konservjuustuks. Sellist juustu hakkas nõudma Saksa. Võttes 9-palline juust väärtuselt 1, 10 C sort — 2 korda, 10 B — 3 korda ja edasi kuni 12 A — 8 korda parem 9-pallisest juustust ja korrutame üksikute aastate tulemuste võrdlemise otstarbel protsentarvud,

näit, 1939. a. kohta vastavalt: $2,3+33,9 \times 2 + 3,4 \times 3 + 47,7 \times 5 + 0,6 \times 6 + 10,4 \times 7 + 1,7 \times 8 =$ saame juustu aastase „mihuse arvu“ 403,8. Sama arvutuse abil saame 1938. a. kohta 443, 1937. a. — 485,9 ja 1936. a. — 450,5. Seega näeme et m. a. juustumihuse arv on toodud 4 aastast kõige nõrgem, ja 1937. a. oma parim.

Peale šveitsi juustu esitati kontrollile veel väikesel määral poolpehmet (hollandi) ja pehmet (tilsiti) juustu, esimest 39 kg ja teist 210,5 kg ning suuremal määral konservjuustu — 6721,2 kg. Kokku esitati viimatimainitud juustuliike 6970,7 kg, millest 6922,7 kg hinnati 12 pallile ja 48 kg 9 pallile.

Muud piimasaadused. Peale või ja juustu esitati väljaveokontrollile kondenspiima 4367 kasti 89 130,66 kg, millest lubati väljaveoks 4171 kasti 85 130 kg ja pandi väljaveokeelu alla 196 kasti 4000,66 kg. Kondenspiima valmistajaks osutus ainult Särevere piimatehas ja see saadeti välja P.-K. Vöiekspordi kaudu. Piimapulbrit esitati kokku 3650 kasti 132 050 kg, millest väljaveoks kõlbmatuks osutus 163 kasti 8150 kg.

Peale mainitud saaduste saadeti 1939. a. „Eesti Piima“ poolt veel välja NSVL-u rööskpiima 4 939 438 kg ja koort — 53 361 kg, kuna 1938. a. koort ei eksporditud ja piima veeti välja 4 394 025 kg.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

SUHKRUTURU SEISUND MAAILMAS.

THE WORLD SUGAR MARKET.

P. Kint.

Suur tähelepanu, mida omistatakse sõja ajal suhkrule, on tingitud peamiselt sellest, et ta on meil puhtakujuline importkaup ja omab tähtsust esmajärgulise toitainena ning väga suurel määral ka mõningais toitainete ja joogitööstusis toorainena. Säärane seisund on omane mitte ainult meile, vaid ka paljudele teistele riigetele. Ja nagu näha praeguse sõja puhul, on suhkur kaupu, mis esijärjekorras allutati tšekisüsteemile neis riigetes, kus tšekisüsteem on üldse võetud tarvitusele. Säärane oli seisund ka maailmasõja ajal.

Suhkrutoodangut 1909/10—1913/14. a. ülemaailmses ulatuses arvati 165 681 000 kv-le, missugusest kogusest toodeti Euroopa riiges 44,1%, P.-Ameerikas 23,9%, L.-Ameerikas 3,9%, Aasias 20,7%, Aafrikas 2,6% ja Okeaanias 4,8%. Suhkrutoodang oli tol ajavahemikul suurim Euroopas, kus olid suuremaiks tootjateks Saksa ja Vene. Saksa toodang suhkru kogutoodangust maailmas oli 13,9% ja Vene toodang — 10,0%. Siinjuures olgu aga mainitud, et need maad olid ka suuremad suhkrutarbijad, kuna Ameerika esines tähtsama suhkrurekspordijana. Nimetatud ajastu annab pildi suhkrutoodanguist enne maailmasõda. Maailmasõja ajal olukord muutus. Euroopas näitas suhkrutootmine tagasiminekut, Ameerikas seevastu tõususuunda. Euroopas oli tegelik sõjatan-der, loomulik, et siin toodangud vähenesid, sest suured massid euroopa sõdivate riikide rahva paremikust olid tootvalt alalt kistud ära. Tarvitus püsis aga endisena ja näitas isegi suurenemist, sest sõda hävitas ka osa tagavaru, ilma et need oleksid pääsenud tarbijani. Sõja-aastate keskmiselt, s. o. 1914/15—1918/19. a., oli suhkrutoodang 167 230 000 kv., seega 1 549 000 kv. suurem kui sõjaeelsel võrdlusperioodil. Euroopa suhkrutoodang, mis oli maailmasõjaeelsel perioodil 73 127 000 kv., langes sõjaaastail 50 149 000 kv-le, s. o. 31,4% ja moodustas kogu maailma suhkrutoodangust 30,0% maa-

ilmasõjaeelse osatähtsuse 44,1% vastu. Ameerika osatähtsus suhkrutootmisel suurenes aga märgatavalt: P.-Ameerika toodang tõusis maailmasõjaeelselt keskmiselt toodangult 39 713 000 kv-lt 53 744 000 kv-le, s. o. 35,3% ja moodustas 32,1% suhkru kogutoodangust maailmas. P.-Ameerika suhkrutoodang sõjaaastail ületas seega Euroopa keskmise aastatoodangu, mis sõjaeelsel perioodil oli P.-Ameerika toodangust ligi 2 korda suurem. Suhkrutoodangute suurenemine ilmnas ka L.-Ameerika riiges. Maailmasõjaeelsel perioodil oli L.-Ameerika riiges suhkrutoodang 6 407 000 kv. ja sõja-aastate keskmiselt 8 158 000 kv., s. o. 27,3% suurem, moodustades 4,9% suhkru kogutoodangust maailmas, kuna maailmasõjaeelsel perioodil moodustas L.-Ameerika suhkrutoodang ainult 3,9% suhkru kogutoodangust. Ka Aasia riikide suhkrutoodangud näitasid sõja-aastail suurenemist. Maailmasõjaeelsel perioodil oli Aasia suhkrutoodang 34 263 000 kv ja sõja-aastate keskmiselt 41 289 000 kv, seega 20,5% suurem, moodustades 24,7% suhkru kogutoodangust maailmas. Aafrika suhkrutoodangud sõja-aastail suurenesid ja olid 5 070 000 kv. ehk 3,0% suhkru kogutoodangust maailmas. Ka Okeania suhkrutoodangud suurenesid maailmasõja-aastail võrreldes sõjaeelse perioodiga. Sõja-aastate keskmiselt toodeti Okeaanias 8 815 000 kv. suhkrut ehk 5,3% suhkru kogutoodangust maailmas.

1919/20—1921/22. a. näitas suhkru kogutoodang maailmas langust ja teda hinnati 163 589 000 kv-le. Tol ajavahemikul kestis Euroopa suhkrutoodanguis langus edasi, osutades Ameerikas seevastu suurenemistendent- si. Euroopa suhkru kogutoodangut hinnati tollal 34 592 000 kv-le, seega rohkem kui poole väiksemaks maailmasõjaeelsest. Euroopa kui suhkrutootja osatähtsus maailmas näitas aga veelgi suuremat langust, kuna mujal suhkrutoodangud näitasid tõusu. Euroopa suhkrutoodang moodustas sel pärast-sõjasel perioodil ainult 21,1% suhkru kogutoo-

dangust maailmas. P.-Ameerika suhkrutoodang tõusis aga 62 633 000 kv-le, mis moodustas 38,3% suhkru kogutoodangust maailmas. L.-Ameerika suhkrutoodang oli 12 956 000 kv. ehk 7,9% suhkru kogutoodangust maailmas, Aasias — 40 031 000 kv. ehk 24,5%. Aasias näitas suhkrutoodang pärast sõjaaegsel perioodil võrreldes sõjaaastatega väikest tagasiminekut. Aafrikas kestis pärast sõjasel perioodil edasi suhkrutoodangute suurenemine. Aafrika suhkrutoodang oli 5 376 000 kv. ehk 3,3% suhkru kogutoodangust maailmas. Okeaanias näitas suhkrutoodang väikest tagasiminekut, olles 8 001 000 kv. ehk 4,9%.

Hiljem suhkrutoodang maailmas näitas edasi suurenemistendentsi ja 1934/35—1938/39. a. keskmiselt arvestati seda 270 386 000 kv-le. Tol viimasel perioodil, mida võib pidada praeguse Euroopa sõja sõjaeelseks perioodiks, näitas suhkrutootmine taas suuremat elavnemist. Euroopas tekkis juurde palju uusi suhkrutootjaid maid, kus varem suhkrutootmist peeti hoopis võimatuks. Euroopa suhkrutoodang aasta keskmiselt tõusis üle 87 018 000 kv. ja moodustas 32,2% suhkru kogutoodangust maailmas, ületades seega maailmasõjaeelse osatähtsuse, kuid jäädes siiski osatähtsusest väiksemaks kui maailmasõjaeelsel perioodil, olgugi et kogutoodang ületas ka maailmasõjaeelse taseme. P.-Ameerikas tõusis suhkrutoodang tol ajavahemikul aasta keskmiselt 64 972 000 kv-le, olles suurem kui varem aegadel, kuid P.-Ameerika suhkrutoodangu osatähtsus suhkru kogutoodangus maailmas näitas taas langust ja moodustas sellest 24,0%. L.-Ameerika riige osatähtsus suhkrutootjainas näitas aga tõusu kogutoodanguilt kui ka osatähtsusest. L.-Ameerika riige suhkrutoodang tõusis 22 801 000 kv-le ehk 8,4% suhkru kogutoodangust maailmas. Edasi kestis ka suhkrutoodangu tõus Aasias. Aasia maade suhkrutoodang tõusis 7 006 000 kv-le ehk 24,8%. Samuti suurenes suhkrutoodang ka Aafrikas ja oli 10 355 000 kv. ehk 3,8%. Eriti märkimisväärne on ka Okeania suhkrutoodangute tõus viimaseil aastail. Okeania suhkrutoodangud aasta keskmiselt tõusid 18 234 000 kv-le ehk 6,8%.

Võrreldes suhkrutoodangut maailma- ja praeguse sõja eelseil perioodidel võib tähendada, et kasutuselolevad suhkrukogused olid praeguse sõja eelseil perioodil tunduvalt suuremad kui enne maailmasõda. Praeguse sõja eelse aasta keskmine suhkrutoodang maailmas oli ümmarguselt 104 milj. kv. suurem maailmasõja omast. Euroopa suhkrutoodangud osutusid ca 14 milj. kv., P.- ja Kesk-Ameerika 25 milj. kv., L.-Ameerika 16 milj. kv., Aasia 33 milj. kv., Aafrika 6 milj. kv. ja Okeania 10 milj. kv. suuremaks kui maailmasõjaeelseil perioodil.

Võrreldes suhkrutoodangu muutusi rahvaarvu muutustega näeme, et suhkrutoodangud maailmas on tõusnud palju suurema kiirusega kui rahvaarv. 1909/10—1913/14. a. oli rahvaarv aasta keskmiselt 1 344 000 000 ja praeguse sõja eelseil perioodil (1934/35—1938/39. a.) 1 682 000 000, seega suurenenud 25,2%. Rahvaarvus puuduvad andmed Hiina elanike arvu kohta, kuid samuti puuduvad andmed ka suhkrutoodangu kohta Hiinas. Suhkrutoodang maailmas oli maailmasõjaeelseil perioodil 165 681 000 kv. ja praeguse sõja eelseil perioodil aasta keskmiselt 270 386 000 kv., seega suurenenud 63,2%. Üksikute maailmajagude järgi oli rahvaarvu suurenemine Euroopas 14,1% ja suhkrutoodangu suurenemine 19,0% maailmasõja ja praeguse sõja eelse perioodi vahel. P.- ja Kesk-Ameerikas on rahvaarvu suurenemine 34,7%, suhkrutoodangu suurenemine 63,6%, L.-Ameerikas vastavalt 59,0% ja 255,9%, Aasias — 32,4% ja 95,6%, Aafrikas — 14,2% ja 142,6%, Okeaanias — 35,8% ja 130,8%. Väga tähtis element nende kahe perioodi võrdlusel oleks ka tagavarade võrdlemine, kuid viimaste kohta maailmasõjaeelseil perioodil ei olnud statistika niivõrd täielik, et see võrdlus annaks soovitud tagajärgi. Ka praeguse sõja eelseil perioodil jätsid paljud maad oma suhkrulaoseisud avaldamata. Üldiselt võib aga tähendada, et praeguse sõja eelseil perioodil oli ladude seis tunduvalt suurem kui enne maailmasõda. Suuremast osast peedisuhkrut tootjast maist on andmed siiski käepärast ja nende järgi näib, et selle aasta suhkrutoodang kujuneb suuremaks kui ta oli aasta varem. Suhkrutoodang vaatlusmais oli 1938/39. a. 102 141 462

kv. ja eel hinnangu järgi 1939/40. a. 115 098 050 kv., s. o. 13% ja 18% suurem eelnenud 5 aasta keskmisest toodangust.

Euroopa on üldjoonis, vaatamata oma suurele suhkrutoodangule, olnud ikkagi suhkru sissevedaja. Suuremat sissevedu Euroopas vajab Inglise, kuna tema omatoodang ei suuda katta kuigi palju tarvitusest. Inglise suhkru neto-sissevedu on viimaseil aastail püsinud 16.—19 000 000 kv. Saksas katab suhkrutoodang peagu omatarvituse ja pärast seda, kui Tšehhoslovakkia ja Poola langesid Saksa valdusse, võib arvata, et Saksa võib väiksemal määral suhkrut eksportida, sest Tšehhoslovakkia ja Poola mõlemad olid suhkru-eksportijad. Suhkru-eksportijana esineb ka NSVL ja tema neto-eksport on näidanud viimaseil aastail suurenemist. P.-Ameerika maist on suurema suhkru-eksportijana esinenud Kuuba, tema neto-eksport on viimaseil aastail kõikunud 24.—27 000 000 kv., L.-Ameerika riigest on suurim Peruu, neto-eksport 2 500.—3 500 000 kv., Aasia maist Hollandi-India, neto-eksport 8.—12 000 000 kv., L.-Aafrika Unioon, neto-eksport 2.—2 500 000 kv., Austraalia, neto-eksport 3.—5 000 000 kv., Havai, neto-eksport 8.—8 500 000 kv.

Suhkruhinnad maailmaturgudel 1933. a-st senini ei näidanud suuri kõikumusi. Lühemate vaheaegade järele võis küll märkida hinnakõikumusi, millised omasisid enam spekulatiivset ilmet. Aasta keskmiselt noteeriti suhkur New Yorgi börsil 1939. a. 10,3 s. kg, 1934 — 13,1, 1935 — 19,3, 1936 — 22,1, 1937 — 20,7, 1938 — 16,8 ja 1939. a. — 17,3 s. kg. Londonis noteeriti suhkur samal ajal s. kg-st: 1933 — 8,3, 1934 — 8,6, 1935 — 8,4, 1936 — 8,6, 1937 — 11,5, 1938 — 9,8 ja 1939. a. 8 esimese kuu keskmiselt 12,6 s. Tšehhoslovakkia suhkruhindade liikumist peegeldavad Praha suhkrubörsi noteeringud, millised olid s. kg-st: 1933 — 9,3, 1934 — 8,0, 1935 — 7,7, 1936 — 7,8, 1937 — 9,6 (1938. a. kohta puuduvad andmed).

1939. a. suhkrunoteeringud Prahas näitasid püsivat tõusu kuni Saksa okupatsioonini ja hiljem ka kuni käesoleva sõja alguseni, mil hinnad tegid järsu hüppe üles ja 1939. a.

lõpuks kujunes seal suhkruhind ligi 3 korda kallimaks kui aasta algul. Suhkruhinnad Londonis 1939. a. püsisid kuni maini väikeste kõikumustega enamvähem ühtlasel tasemel; mais tegid hüppe üles, siis langesid taas kuni juuni keskpaiguni. Juuli algul tegid taas hüppe üles ja alates juuli teisest kolmandikust hakkasid langema, mis kestis kuni sõja alguseni; New-Yorgi börsil 1939. a. algul olid suhkruhinnad madalad; märtsis, apr., s. o. Tšehhoslovakkia kriisi ajal, tegid hüppe üles ja püsisid üle 2 c naelalt, siis kõikusid 1,90—2,0 c enamvähem kuni sept. alguseni. Sept. alguses tegi noteering hii-gelhüppe üles, tõustes aug. viimase nädala 2,0 c-lt 2,95 c-le sept. esimesel nädalal, s. o. 47,5%, ehk eesti rahas 17,4 s-lt 27,6 s-le kg, s. o. ühes raha kursivahe muutumisega tõus ligi 59%. See hinnatõus oli puhtspekulatiivne, hilisemal nädalal näitasid hinnad langust ja nov. esimesel ja teisel nädalal olid madalaimad 1939. a. jooksul, s. o. 1,45 c nael. Aasta lõpuks tõusid suhkruhinnad taas samale tasemele nagu aasta algulgi — ca 1,90 c nael.

Meie suhkrutarvitus käesoleva sõja eelseil aastail kõikus 250.—280 000 kv., mis tuli kõik vedada sisse, suurem osa Britist, kuid peale selle veel Poola-Danzigist ja NSVL-st. Väiksemaid saadetisi tuli ka muist riigest. Sõja puhkedes on seisund muutunud ja meil tuleb leida uusi turge.

Mitteteadlikult sageli levitatakse kuuldu-si ka arvatakse, et maailmas on suhkrutagavarad väikesed ja puudus sõltub suhkru ab-sooluusest vähesusest. Need arvamused on väärad, nagu selgub eeltoodud andmestikust suhkrutoodangute kohta maailmas. Raskusi tekitab meil ja teisis sisseveomais suhkru kohaletoimetamine, kuna laevateed on blokeeritud sõdivate riikide poolt. Sõdivate riikide merekontrolli peab ka erapooletute kaubasaadetisi, kinni ja sageli uputa-takse ka erapooletuile määratud kaubasaadetisi, samuti nagu sõdivatele pooltele minevaid, seetõttu on ka suhkru juurdevedu meile raskendatud ja loomulikult ka veohinnad palju tõusnud, kuna riisiko, kindlustus ja kõik muud kulud, millised on seoses kaupade kohaletoimetamisega, näitavad üha tõusu.

RAUDTEETEGEVUS DETS. 1939. A. — RAILWAYS IN DECEMBER, 1939.

Dets. oli raudteetegevus palju aktiivsem e. a-st. Eriist aktiivsust näeme kaubaveo alal, mis koguselt suurenes e. a. 173 tuh. tn-lt 250 tuh. tn-le ehk 44,5% ja tn-km arv 16 781 tuh-lt 31 400 tuh-le ehk 87,1%. Ilmastiku ja erakordsete aegade tõttu suundusid väliskaubanduse veod raudteele, kus väljaveodu koguselt viiekordistus, tn-km arv suurenes ca 9-kordselt. Sissevedu paisus e. a. 0,6 tuh-lt tn-lt 8 tuh. tn-le, kuna tn-km arv piirdus 156,2% tõusuga.

Reisijate liiklus elavnes 41 tuh. ehk 4,3%, tõustes e. a. 957 tuh. reisijalt 998 tuh. reisijale. Reis-km arv suurenes suhteliselt enam, nimelt 8,6% ehk 32 101:29 553 tuh. e. a. kahjuks. Reis-km suhtelist tõusu põhjustas peamiselt ühe pikamaa-reisija keskmise sõidukauguse pikenedamine.

Pagasiit veeti 0,7 tuh. tn e. a. 0,8 tuh. tn vastu ehk 12,5% vähem. Vastavalt tonnaži vähenemisele kahanes ka tn-km arv 68 tuh-lt 64 tuh-le ehk 5,9%.

Kaubaveodu jõuvankreil suurenes

raudteedel kui ka renditud autodel. Raudteejõuvankrid, millised on peamiselt rakendatud kodunt-koju kauba veole linnades, vedasid 1 344 tn e. a. 949 tn vastu ehk 41,6% enam (e. a. ei arvestatud veel raudtee-autodega veetud kaubal tn-km ja seepärast puudub võrdlemise võimalus), ning tn-km arv ulatus 17 029-le, millest on Puka-Tõrva vahelisel veol 30%-ne osatähtsus. Renditud jõuvankreil suurenes kaubaveodu e. a. 397 tn-lt 629 tn-le ehk 58,4% ja tn-km arv — 9 576-lt 19 675-le ehk 105,5%.

Elavnenud veod põhjustasid ka tulude aktiivsemat laekumist, millised e. a. 1 289 tuh-lt kr-lt suurenesid 1 555 tuh. kr. ehk 20,6%. Suurimaks tululiigiks on kauba veost laekuv tulu, milline oli 55,8% aktiivsem e. a-st. Kauba veo tulusumma moodustab ca 60% üldtuludest ehk 935 tuh. kr. e. a. 600 tuh. kr. vastu. Reisijate liiklusest saadi 555 tuh. kr. 525 tuh. kr. vastu e. a. ehk 5,7% enam. Pagasiveo ja muu tulu kahanes võrreldes e. a-ga, esimene 4,9% teine 16,1%.

RAUDTEETEGEVUS 1939. a. — RAILWAYS IN 1939.

Vaatamata erakorralise aja mõjustusile oli riigiraudteede 1939. a. tegevus aktiivsem e. a-st kõigil aladel. Eriti elavnes kauba veodu väliskaubanduse alal, mis veeteede ohtlikkuse tõttu suundus raudteele. Maksulist kaupa veeti 1939. a. jooksul 2833 tuh. tn, mis ületab e. a. 396 tuh. tn ehk 16,2%. Kohalik kauba veodu elavnes 12,9%, kuna eksportveo tonnaž suurenes ca 40%. Importveodu elavnes koguselt vaid 27,5%. Mitte üksi veetud kauba koguse suurenemine, vaid ka ühe tn keskmise veokauguse pikenedamine 104,1 km-lt 109,1 km-le, mõjustas tn-km arvu suurenemist m. a. 253 780 tuh-lt 314 443 tuh. km-le ehk 23,9%. Kohalik veos suurenes tn-km arv 16,4%, eksportkaubal aga 41,9%, mis oli tingitud kauba veo alguse suundumisest riigi piirist kaugemale sisemaale. Vastandina kohalike ja eksportvedude tn-km suurenemisele kahanes importveo tn-km arv ca 30%, vaatamata tonnaži 27,5%-sele tõusule. Importveo tn-km arvu vähenemine on tingitud ühe tn keskmise veokauguse lühenemisest e. a. 51,8 km-lt 25,1 km-le ehk 51,5%.

Reisijate liikluses on elavnenud tagasihoidlikum võrreldes kauba veoga. Tasulisi reisijaid oli 1 1952 tuh. e. a. 11 575 vastu ehk 3,3% ja reis-km arv ületab mulluse 2,8% ehk 350 589:341 177 tuh. vastu 1939. a. ka suks. Arvuliselt suurenes kõige enam pikamaa-reisijate arv, 4,9%, millest aga kahanes II klassi kasustajate arv 17,3% ja välisühenduse reisijate arv 13,0%. Reis-km suhteline tõus ei ühti aga reisijate arvulise aktiivsusega. Pikamaa-reis-km arv suurenes 2,7%, lühimaa — 3,3%. Kahanes ainult II kl. reis-km arv 15,7%. Magamiskaartide kasustamine tõusis e. a. 48 tuh-lt 50 tuh-le ehk 4,2%, kuna perroonipiletite arv kahanes 143 tuh-le e. a. 233 tuh-lt ehk 38,6%. Uudisena võeti kasustamisele 1939. a. istekohapiletid, milliseid 9 kuu jooksul kasustati 1918 juhul.

Pagasiit veeti 8,8 tuh. tn e. a. 8,5 tuh. tn vastu ehk 3,5% ja tn-km tõusid 750 tuh-lt 767 tuh-le ehk 2,3% enam.

Raudtee-jõuvankreil veeti Puka-Tõrva vahel 6581 tn kaup, linnades kodunt-

koju 12 980 tn. Tn-km arv oli esimesel 192 tuh., teisel — 85 tuh. Renditud jõuvankreil, millised lepingute põhjal peavad ühendust sisemaal, jaamadest juurde- ja äravedu, veeti 8123 tn kaupu, millise veo tn-km arv ulatus 217 tuh-le.

Vedude elavnemine põhjustas ka tulude aktiivsemat laekumist, mis jaamakassade rahalise käibe kokkuvõtete järgi tõusis e. a. 15 824 tuh. kr-lt 1939. a. 17 762 tuh. kr-le ehk 12,2% enam. Reisijateliiklusest laekus 6372 tuh. kr. 6067 tuh. kr. vastu 1938. a. ehk

5,0% rohkem. Kaubavedu andis tulu 10 216: 8452 tuh. kr. vastu ehk 20,9% 1939. a. kasuks. Pagasi- ja postiveost laekuv tulu kahanes, mitte vedude vähenemise arvel, vaid peamiselt postiveo tulu erineva laekumisaja tõttu. (Postiveo tulu laekub lepingu põhjal 4 korda majandusaasta jooksul.) Üldse saadi nimetatud veolligist tulu 509 tuh. kr. e. a. 670 tuh. kr. vastu ehk 24,0% vähem. Muud tulud ületavad e. a. vastava liigi tulu 4,7%-ga ehk 665 tuh. kr. 635 tuh. kr. vastu lõppenud tegevusaasta kasuks.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt.

● Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute A/ü-le, Tallinnas, Tartu m. 86, asetseva paberi- ja puupapivabriku mehaanilise puukooremise ja killustamise osakonna korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 84 tööl. Jõu andjajaks 25 el.-mootorit 173 HJ. Kooritakse mehaanilisel teel paberipuid ja killustatakse laastudeks ning laastud transporditakse õhuventilaatori jagamiseseadmeni.

● Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute A/ü-le, Tallinnas, Tartu m. 86, asetseva paberi- ja puupapivabriku põlevkivilaos korraldamiseks ja sisseadmiseks. Põlevkivilaos hoitakse põlevkivitagavara vabriku katlamaja tarbeks.

● Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute A/ü-le, Tallinnas, Tartu m. 99 asetseva paberi- ja puupapivabriku kontori- ning koormakaalu korraldamiseks ja sisseadmiseks.

● Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute A/ü-le, Tallinnas, Tartu m. 86 asetseva puupapi- ning paberivabriku tselluloosi- ja paberiosakonna korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 225 tööl. Jõuandjajaks 5 aurumasinat 1510 HJ ning 57 el.-mootorit 1010 kWh. Valmistatakse kuiva ja märga sulfiitsethuloosi ning paberit.

● A/s-ile „Eesti Tuletikumonopol“, tema Viljandis asetseva ning ümberkorraldatud

tuletikutööstuse tööstushoone nr. 2 pesemis- ja riiehoiuruumide tarvituselevõtmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 5 mees- ja 43 naistöölist. Valmistatakse tuletikke ja nende pakendeid.

● J. Susi'le, Tallinnas, Pärnu m. 132, asetseva ning ümberkorraldatud „Linda“-nimelises nahatööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 6 tööl. Jõuandjajaks lokomobill 12 HJ ja 2 el.-mootorit 22 HJ. Valmistatakse talla-, pinsoli-, pastla-, juht-, platt-, kroom-, kasuka- ja voodri nahka.

● M. Pungale, tema Tallinnas, Vabriku t. 6, asetseva ning tulekahju läbi kannatada saanud vasevalutööstuses uue katuse ehitamiseks. Ettevõttes töötab 15 tööl. Jõuandjajaks 2 el.-mootorit 7 HJ. Valatakse mitmesuguseid vasest ja pronksist esemeid ning armatuuriosi.

● Täisühingule „Kulina Puutööstus“ oman. L. ja R. Siil, Küti vallas, Virumaal, asetseva puutööstuse ja saeveski korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 20 tööl. Jõuandjaks puusõegaasimootor 100 HJ. Saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● E. Stackelberg'ile, Pagari asunduses, Virumaal, asetseva „Pagari“ piiritustööstuse korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 tööl. Jõuandjaks aurumasin 8 HJ. Toodetakse piiritust ning selle kõrvalsaadusi.

● A. Elken'i parandustombu hooldajale V. Alterman'ile, Nõmmel, Pärnu m. 214,

asetseva A. Elken'i pärijate puutööstuse ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töölit. Jõuandjaks 3 el-mootorit 8,4 HJ. Valmistatakse aknaid, uksti, treppe ning mööbleid.

● Firma „Luscher & Matiesen'ile", nende Tallinnas, Kohtu 12, asetseva veinitehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab kuni 7 töölit. Jõumasinaid ei ole veinitehases tarvitusel. Valmistatakse puuvilja- ja mahlaveine.

● Firma „Luscher & Matiesen'ile", nende Tallinnas, Kohtu 12, asetseva mahlatööstuse mahlahoiukeldri korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab kuni 14 töölit. Jõumasinaid kasutamisel ei ole. Valmistatakse naturaalmarja- ja puuviljamahlu ning mahla jookke.

● A. Löötsman ja H. Tamsaarele, nende Raplas kr. nr. 97 asetseva ning ümberkor-

raldatud pesupesemistöökojas töötamiseks. Ettevõttes töötab kuni 15 töölit. Jõuandjaks 3 el-mootorit 2,5 HJ. Pestakse ja triigitakse pesu.

● Tamsalu lubjavabriku „K. Mauritz & Ko", oman. ins. H. Mossa'le, tema Tamsalus asetseva ning ümberkorraldatud lubjapõletamistehases töötamiseks. Ettevõttes töötab 35 töölit. Toodetakse ehituslupja.

● Vesivarustus- ja kanalisatsioonitööstuse „AVA" oman. K. Liitis ja K. Lindberg'ile nende Tallinnas, Müürivahe 52 asetseva vesivarustus- ja kanalisatsioonitööstuse korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 13 töölit. Jõuandjaks 4 el-mootorit 2,75 HJ. Tehakse vesivarustus- ja kanalisatsiooni ehitamiseks vajalikke ettevalmistustöid ning armatuuri-osi.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Võihinna noteerimine, mis pidi toimuma 4. III s. a., jäi juba kolmandat korda pidamata, kuna transportolude tõttu ei olnud võimalik võid eksportida. Järgmine võihinna noteerimiskomisjoni koosolek peetakse erakordselt kolmapäeval, 6. III s. a., kuna selleks ajaks on loota senise olukorra lahenumist.

Nagu m. a. II poolel, nii ka k. a. jätkub võitoodangu tagasimine. Nii esitati näit. jaan. piimasaaduste väljaveo kontrolljaamale võid 10 269,5 tinni m. a. sama kuu 16 386,5

tinni vastu. Seega vähenes võitoodang jaan. 37%. K. a. veebr. jätkus võitoodangu tagasimine, kuid suhteliselt väiksemal määral kui jaan. Või kokkutulek vähenes veebr. 32%, võrreldes m. a. sama kuuga.

M. n. maksus siseturul või s. kg:

Tallinnas	—	lauavõi 215—221, kõõgivõi 190—210
Tartus	—	„ „ 180—200
Viljandis	—	„ „ 220, „ 200—205
Pärnus	—	„ „ 220, „ 195—210
Rakveres	—	„ „ 215—221, „ 200—210
Narvas	—	„ „ 215—221, „ 205—210

KASEIINITURG. — CASEINE MARKET.

Kaseiinihindade noteerimiskomisjoni koosolekul noteeriti 4. III kaseiinile endised hinnad, s. o. toorkaseiini I sordi hinnaks 24 s. kg ja II — 22 s. kg, kusjuures toorkaseiin

peab sisaldama kuivainet 36%. Kuivaine sisaldusele vastavalt võib kaseiini hind kujuneda kas kõrgemaks või madalamaks.

Turutendents kindel.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekon- ja elussigade turul seisund muutuseta. Peekonsigade hinnad noteeriti ainult

I ja II sordi eest, kuna III ja IV sordi eest makstakse siseturu hindu.

4.—10. III s. a. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad põllupidajale peekonsigade eest järgmisi hindu senti kg:

Tapakaal	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	104	99	Siseturu hinnad	
55,5—59 "	99	95	"	
72,5—75 "	99	95	"	
75,5—80 "	95	91	"	

Elussigade hindadeks noteeriti: sead raskusega kuni 120 kg 72 s. eluskaalu-kg, 121—160 kg raskused 80 s. eluskaalu-kg ja raskusega üle 161 kg 72 s. eluskaalu-kg.

Sead eluskaaluga 90—120 kg, sõltuvalt transpordivõimalusist, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult.

TAPALOODE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul oli viimasel nädalal tapaveiste pakkumine-nõudmine keskmiselt tasakaalus, mistõttu ka hinnad jäid muutusetu.

Nii maksus nädala keskmiselt veiseliha:

Suured pullid: rammusad 59—62 s. ja keskmised 57—59 s. kg, eluskaalu järgi 36—39 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 57—60 s., keskmised 56—57 s. ja lahjad 54—56 s. kg.; eluskaalu järgi vastavalt sordile 32—34—36 s. kg.

Lehmad: nuumatud 62—67 s., rammusad 57—62 s., keskmised 48—54 s., lahjad 43—47 s. ja praak (rebastele) 37—43 s. kg.; eluskaalu järgi alates lahjadest 25—32—37—40 s. kg.

Vasikate pakkumine oli alla keskmist, nõudmine keskmise; hinnad lahjemate sortide juures paranesid 2—5 s. kg-lt. Tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega maksusid: nuu-

matud 70—75 s., rammusad 60—65 s., keskmised 55—60 s. ja lahjad 50—55 s. kg; eluskaalu järgi 35—40—47—56 s. kg. Tendents kindel.

Lammaste pakkumine oli alla keskmist, nõudmine keskmise. Tapetud lambad maksusid: rammusad 75—80 s., keskmised 70—75 s. ja lahjad 65—70 s. kg; eluskaalu järgi 35—37—40 s. kg.

Eksportlambaliha-hindu ei noteeritud ka k. n., kuna halbade transportolude tõttu on lambaliha-eksport ajutiselt katkestatud.

Sigade pakkumine oli keskmise, nõudmine üle keskmise; hinnad paranesid 2 s. kõigi lihasortide juures.

Tapetult maksusid noored sead 102—106 s., rasvasead 102—106 s., lihasead 97—102 s. ja poeginud emised 88—90 s. kg; eluskaalu järgi noored ja rasvasead 81 s. ja lihasead 78 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahaturu seisund muutub kindlamaks. Nõudmine toornahkade järele püsib. Viimasel noteeringul tõsteti vasikatoornaha kokkuostuhinda õige tunduval määral. I.III s. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkadele 4.III—10.III s. a. franko vastuvõtupunkt järgmised hinnad:

Veisena had, värsked I sort pulli — 110 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg, II sort pulli- 100 s. kg, lehma- ja mullikanahad 80 s. kg ja praaknahad 65 s. kg; soolatud I sort pulli- 130 s. kg, lehma- ja mullikanahad 110 s. kg, II sort pulli- 115 s. kg, lehma- ja mullikanahad 96 s. kg ja praaknahad 82 s. kg. Tendents kindel.

Vasikana had, kuivad I sort, kerged värskelt raskusega kuni 3,5 kg kr. 5.50 tk, II

sort värskelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.75 ja III sort praaknahad kr. 4.00 tk. Tendents kindel.

Lambana had, I sort OJ kr. 4.10 tk, II sort J kr. 3.50 tk, III sort L kr. 2.75 tk, IV sort K kr. 2.25 tk ja V sort praaknahad kr. 0.80 tk. Tendents kindel.

Hobusena had, I sort soolatud 17 kg rasked ja üle ning värskelt 20 kg rasked ja üle kr. 13.— tk, II sort soolatud nahad alla 17 kg ja värskelt alla 20 kg rasked kr. 9.— tk ja III sort praaknahad kr. 5.— tk. Tendents kindel.

Karusloomana had turuseisundis ei olnud muutusi. Tendents püsib endiselt kindel.

Karusloomana had hindade noteerimisko-

misjoni koosolekul noteeriti I.III s. a. nahkade hinnad franko vastuvõtupunkt järgmiselt:

Jahi, täisväärtuslikud karusnahad: metsjänes- kr. 0.50 tk, punarebase- kr. 18.00 tk, tuhkru- (tõhk) kr. 8.00 tk, nirgi- kr. 2.75 tk,

orava- kr. 0.80 tk, naaritsa- kr. 22.00 tk ja mägranahad kr. 3.00 tk. Tendents kindel.

Võrreldes m. a. sama hooajaga on karusloomannahkade hinnad käesoleval hooajal tunduvalt kõrgemad.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine jätkus m. n. välisturgudel tõususuunas. Välisurgudel saadavate hindade tõusu tagajärjel paranes meie eksportmunade kalkultatsioonihind 127 s-le kg e. n. 114 s. vastu. Seega tõusis kanamunade hind 13 s. kg kohta. Riiklikult kindlustatud hinna tõttu noteeriti meie eksportmunade hinnaks 130 s. kg, mis on võrdne e. n. hinnale. Siseturu ja väikeste kanamunade hinnaks noteeriti samuti endised hinnad, s. o. vastavalt 120 s. ja 90 s. kg franko kogumispunkt.

Kanamunaturuseisundi kujunemine toimub k. a. võrreldes normaalsete aastatega, tunduvalt erinevalt. Kanamunahindade tunduvalt tõus k. a. veebruaris on vastupidine eelmiste aastate hindade liikumisega. Seejuures näit.

m. n. kalkuleeritud kanamunade hind oli 80 s. kg kohta kõrgem kui m. a. samal ajal. Seega välisurult saadud kanamunade hind on k. a. tunduvalt kõrgem kui m. a. samal ajal.

Kanamunaturuseisundi senise kujunemise järgi võib arvata, et tänavu näib kanapidamise eeldused kujunevat meil üldiselt rahuldavateks. Seda aga ei saa sugugi öelda Lääne-Euroopa kanapidajate maade kohta, kuna näit. Hollandis on söötade puuduse tõttu kavatsus kanade arvu vähendada 20% võrra.

M. n. maksusid siseturul kanamunad s. paar:

Tallinnas	15—19	Rakveres	18—19
Tartus	16—20	Narvas	22
Pärnus	17—18	Võrus	16—18

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 4. märtsil, s. a. Börsikomitee juures noteeriti Tallinna kohta lahtisele piimale endised hinnad, s. o. I valiku rõõskpiim mitügil piimakauplustele 14 senti liiter ja mitügil piimatööstustele 13 s. I, II valiku rõõskpiim mitügil piimakauplustele 12 s. I ja mitügil piimatööstustele 11 s. I. Piima järele nõudmine üldiselt hea ja nõudmine-pakkumine püsivad enam-vähem tasakaalus. Näib, et piima hind püsib pühadeni praegusel tasemel.

Väikemitügil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelit	lahtiselt	pudelit	lahtiselt
Tallinnas	18—20	—	15—17	14—15
Tartus	17—18	14—15	—	18—14
Narvas	16	—	—	13
Pärnus	19	—	15	14
Rakveres	17	—	—	13
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	12—13

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljahinnad võrreldes m. a. veebruariga olid tänavu tunduvalt kõrgemad. Rukki hinnad Chicagos olid tänavu veebruaris ligi 68% ja Winnipegis ligi 95% kõrgemad kui aasta varemalt. Nisuhindade tõus oli pisut väiksem, kuid siiski küllalt suur. Chicago noteeringud veebruaris olid 59% ja Winni-

pegis 51% kõrgemad kui m. a. samal kuul. Tänavused veebruaris noteeritud maisi hinnad olid ca 24% kõrgemad m. a. samaaegseist hindadest.

Viimaseaegne hindade tõus, mis ilmnas paaril viimasel veebruari nädalal, peatus ja m. n. jooksul näitasid teraviljahinnad lan-

gust. Langus ilmses kõigi tähtsamate teraviljalikide juures Ameerika ja Kanada turgudel.

Rukkihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 66,42 c. buš. e. n. 69,43 c. vastu, s. o. meie rahas 10,90 kr. kv e. n. 11,40 kr. vastu ehk 4,4% langust. Winnipegis noteeriti m. n. keskmiselt rukki hinnaks 73,23 c. buš. e. n. 75,59 c. vastu, s. o. meie rahas 12,02 kr. kv e. n. 12,41 kr. vastu ehk 3,2% hinnalangust.

Nisuhinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 102,04 c. buš. e. n. 104,15 c. vastu, s. o. meie rahas 15,63 kr. kv e. n. 15,96 kr. vastu ehk 2,1% langust. Winnipegis noteeriti nisuhinnaks 88,94 c. buš. e. n. 89,38 c. vastu, s. o. meie rahas 13,63 kr. kv e. n. 13,69 kr. vastu ehk 0,4% langust.

Maisihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt

Chicagos 56,48 c. buš. e. n. 57,08 c. vastu, s. o. meie rahas 9,27 kr. kv e. n. 9,37 kr. vastu ehk 1,1% langust.

Sisemaa linnade turgudel võis tähele panna väikest elavnemist teraviljaga kauplemisel. Paiguti võis märgata pakkumise suurenemist, aga sellega kaasas käis veel suurem nõudmise elavnemine ja hinnad näitasid mõnede viljade juures paiguti tõusu.

Sisemaa linnade turgudel maksus teravili ja teravilja saadused m. n. lõpul snt. kg:

	Rukis	Nisu	Odor	Kaer	Rukki- jahu	Nisu- jahu
Tallinnas	20	25	18	14	20	30
Tartus	17	21	16	12	18	30
Pärnus	16	20	15	13	19	27
Viljandis	16	20	14	12	19	25
Narvas	20	20	17	15	20	30
Rakveres	16	21	12	12	18	28

LINATURG. — FLAX MARKET.

Kuni veebr. keskpaiguni oli seisund ka Belgia linaturul vaikne ja tagasihoidlik. Haritud linatagavarad on väikesed, kuna käesoleva linakaubandushooaja I poolel oli lina kokkuost väga elav. Enamik toorlinavabrikuid peab talvevaheajaga, kuna ka leotatud linavarte tagavara on läbi. Uus hooaeg toorlinavabrikuis linaleotamisega algab märtsi teisel poolel ja seejärel on loota taas intensiivsemat linaharimist ja uue lina turuletulekut.

Viimasel nädalal on Belgia linaturg muutunud taas kindlamaks ja huvi linaostu vastu elavamaks.

Lääne-Euroopa linakasvatustasemele tuleb lina külvamine juba 2—3 nädala pärast ja seepärast on ka tegevus linakülviseemneturul elav. Linakülviseemne-hind Hollandis ja Belgias on tõusmas.

P.-Iiri põllutöömisteerium soovitab tõsta linakasvatamist 50 000 aakrile 1940. a. (ca 20 000 ha.), kuna lina eest on kindlustatud tootmiskulusid tasuv hinnatase ja talupidajail võimaldatakse linakülviseemet sõjaeelse hinnaga.

Ka meie linaturgudel on olukord veidi elavnemine. Praegune ilmastik võimaldab

juba linaharimist, kuna senini erakordne külm seda takistas.

Petseri kuulaadale I. III toodi 3,5 vagunit lina, mis müüdi hinnaga kr. 1,95—1,98 R-sordi alusel. Ka hoffs-lina piirkonnas on lina kokkuost elav. Kodumaiste ketrusvabrikute osa lina kokkuostmisel hoffs-lina piirkonnas on nimetamisväärne.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul I. III k. a. Tallinna Börsil noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standard-sortide alusel franko kokkuostja ladu s. kg-ilt:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	198	188
HD	189	179
D	180	170
OD	171	161
LOD	162	152
H	153	143
Takk I sort	133	
Takk II sort	123	
Takk III sort	111	
Takk IV sort	96	
Ehitustakk	20—25	

Tendents vaikne.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Põllumeeste poolt on kartulite pakku- mine väga elav, kuid ärid on ostmisega ta- gasihoidlikud, sest kartulite mahutamisvõi- makused ei ole kuigi suured. Raudteejaa- mades vastuvõetavad kartulid saadetakse peamiselt piiritusvabrikuisse. Põllumeestele makstakse raudteejaamades kartuleist ca kr. 3.50 kv, vaatamata tärgklissisaldusele.

Raudteejaamadele lähemal asetsevad vab- rikud on sunnitud ostma kartuleid samal alusel nagu r-jaamadeski. Kaugemalasetse- vad vabrikud ostavad aga enamuses tärgklis- sisalduse alusel, makstes keskmiselt 16—18 s. tärgklise-%.

Suurem osa L-Eesti piiritusvabrikuid on juba lõpetanud töötamise, kusjuures neil ei ole õnnestunud kartulite puudusel valmis- tada riigi poolt tehitud piiritusnorme täies

ulatuses. Ka töötavail L-Eesti vabrikuil õnnestub vaevalt valmistada ikogu normid piiritust. Virumaa vabrikud suudavad siiski täita oma normid ja valmistada isegi roh- kem. Mõned P-Eesti piiritusvabrikud on ka juba lõpetanud piiritusevalmistamise.

Kartuli- ja kartulitärgklisehindade noteerimiskomisjoni koosolekul 4. III 40 Börsi- komitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

Kartuli eest põllumeestele väljamaksu- hinnad:

Tööstuskartul piiritusvabrikuis 16—18 s. tärgklise-kg ehk kr. 3.20—3.50 kv. Tendents püsiv.

Kartulitärgklis franko Tallinn sort supe- rior 31 s. kg, sort prima 29 s. kg. Ten- dents kindel. Hinnad kehtivad 4. III kuni edasiseni.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Tallinna turul on aedsaadusi endiselt vähe müügil. Hinnas on märgata väikest, kuid püsivat tõusutendentsi. Võrreldes m. a. sama ajaga on köögiviljade hinnad tänavu tun- duvalt kallimad kuni 20 s. kg arvatud välja sibulad, millede hind on sama võrra odavam.

Väikesel määral on ajatatud köögivilja- dest salatit, rabarbrit ja rohelist sibulaid.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 1. III järg- miselt:

Õunad, eksportkõlblikud, pakkimiskulu- deta, ilma riikliku juurdemaksuta, franko kokkuostupunkt, talisordised I valik 48 s. kg ja II valik 40 s. kg. Tendents püsiv.

Jõhvikad, eksportkõlblikud, pakkimis- kuludeta, franko kokkuostupunkt 35 s. kg. Tendents püsiv.

Konservkurgid, eksportkõlblikud, franko ladu Tallinn ca 5 kg neto plekkoosi- des kr. 2.70. Tendents kindel.

Tallinna turul maksusid 4. III:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	25—60	Peet	18—20
Jõhvikad	50	Porgand	20—30
Sibulad	25—30	Salat	700—800
Peakapsas	35—40	Rabarber	150
Hapukapsas	30—35		s. tk.
Kaalikas	20—25	Rohelised sibulad	7—8

KALATURG. — FISH MARKET.

K. a. senist kalakaubanduse arengut ei saa pidada küllalt rahuldavaks. Hooaja majan- dusliselt tähtsamate kalasortide: koha, haugi ja latikasaak kujunes nõrgaks, mistõttu nende väljavedu jäi väiksemaks ja ka siseturg oli nõrgalt varustatud.

Jaam.—veebr. kestel kontrolliti ja lubati vedada välja värskeid koha ca 70 000 kg, hauge

ca 32 000 kg ja latikat ainult 7000 kg, kuna e. a. samadel kuudel veeti välja koha ca 182 000 kg, hauge 44 000 kg ja latikat 48 000 kg.

Kalasaagi vähenemine oli tingitud raskeist kalastusoludest: kestvalt püsivad karedad kül- mad ja liikumist takistav sügav lumi püügi- väljadel.

Kalasaagi vähesuse tõttu maksti kalureile rannikul tunduvalt kõrgemat hinda: koha kuni 110 s. kg, (1939 — oli kõrgem hind 75 s. kg), haug kuni 60 s. kg ((35—38 s. kg) ja latikas kuni 40 s. kg (22—25 s. kg).

Samuti püsisid kõrgemad hinnad ka siseturul koha kuni 160 s. kg (1939 — 110 s. kg), haug kuni 100 s. kg ja latikas kuni 70 s. kg (55 s. kg).

Rahuldavamaks kujunes sisevetes ahvena- ja merivetes tursasaak. Mõlemad kalasordid moodustasid väljaveos suurima koguse ja siseturu kalakaubanduses esinesid tähtsama kaubaartiklina.

Ahvenate müügihinnad kõikusid, arvestades kauba valiku ja mihusega 25—70 s. kg. Turski müüdi 15—25 s. kg ja lõigatult 30—50 s. kg.

Räime- ja kilukaubanduses valit- ses samuti nõrk tegevus. Noodakalastus andis räimi rahuldaval kogusel lühikest aega jaan. lõpul. Veebr. oli saak õige väike, mistõttu räimehinnad kallinesid:

Tallinna turul püsis räimehind 50—65 s. kg. Kilu puudus täiesti müügil, kuna m. a. jaan.—veebr. andis Tallinna lahe avavee kalastus ca 65 000 kg kilu.

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni poolt 4.III k. a. noteeriti järgmised värske kala kokkuostuhinnad:

1) koha, värske eksportkõlblik: a) alates kaal 1—3 kg kr. 1.00, b) alates pikkus 38 sm — 1 kg kr. 0.75.

2) Haug, värske eksportkõlblik valik 0,5—3 kg-ni: a) merehaug — kr. 0.63, a) järvehaug — kr. 0.61.

3) Ahven, värske eksportkõlblik, alates 150 g ja raskem kr. 0.35.

4) Tursk, värske eksportkõlblik: a) sulala, kaal alates 1 kg-st kr. 0.10, b) roogitud, ilma peata — 650 gr-st kr. 0.18. Hinnad franco rannik.

Tendents kõikidel kalaliikidel kindel.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23 veebruaril 1940. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 921 481,58	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 276 038,89
välisraha	4 462 788,08	3. Eritagavarakapital	4 122 865,94
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Cohn.</i>	1 196 359,49	4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	64 730 880,—
kaubavekslid	18 351 041,23	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 251 858,39	valitsuse	15 282 917,27
metaatööstusl.	18 541,95	pankade	9 528 745,57
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		teised	4 366 737,51
valitsusele	—	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	18 958 876,49
teistele *)	26 879 018,57		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	2 450 910,88		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	26 879 883,27		
	123 311 861,47		123 311 861,47

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 48,30 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 751 440,79
Includes Ekr. 751.440,79 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

A-S. G. Scheel & Ko, Tallinn.

G. Scheel & Co., Ltd. Tallinn.

Äriseis 31. detsembril 1939. a.
Balance Sheet as of December 31-st, 1939.

AKTIVA. — ASSETS.

PASSIVA. — LIABILITIES.

Kassa ja seaduslikud kassatagavarad — <i>Cash in hand and Balances with Banks</i>	1 438 152.05
Väärtpaberid — <i>Securities</i>	1 069 950.89
Diskonteeritud vekslid — <i>Bills discounted</i>	2 875 758.72
Kontokorrent laenud — <i>Loans and Advances</i>	4 886 450.87
Korrespondendid — <i>Correspondents' Accounts</i>	411 015.94
Garantiid ja aval-deebitorid — <i>Liabilities of Customers for Guarantees, as per contra</i>	7 524 880.35
Kinnisvarad — <i>Real Estate</i>	600 000.—
Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	379 094.08

Aktiivkapital — <i>Share Capital</i>	750 000.—	
Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	750 000.—	
Eri-tagavarakapital I — <i>Special Reserve Fund I</i>	200 000.—	
Eri-tagavarakapital II — <i>Special Reserve Fund II</i>	112 149.43	
Amortisatsioonikapital — <i>Depreciation Account</i>	450 000.—	2 262 149.43
Tähtajalised hoitused ja jooksvad arved — <i>Deposits</i>		7 758 648.42
Korrespondendid — <i>Correspondents' Accounts</i>		790 309.36
Garantiid ja aval-kohustused — <i>Guarantees and Commercial Credits etc.</i>		7 524 880.35
Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>		529 524.67
Puhaskasu: — <i>Net Profit:</i>		
Eelmiste aastate kasu — <i>Brought forward from last year</i>	194 603.72	
1939. a. kasu — <i>Net Profit for 1939</i>	180 126.89	314 730.61

Kr. 19 180 242.84

Kr. 19 180 242.84

1939. a. kulude ja tulude aruanne.

Profit and Loss Account for 1939.

KULUD. — DR.

TULUD. — CR.

Valitsemise- ja ärikulud — <i>General Expenses</i>	502 697.18
Makstud protsendid ja komisjon — <i>Interest and Commission paid</i>	354 625.42
Kinnisvara kasutamise kulud — <i>Expenses on Real Estate</i>	35 867.01
Mitmesugused kulud ja mahakirjutused — <i>Sundry Expenses, amounts written off and written down</i>	438 710.09
Kinnisvarade amortisatsioon — <i>Depreciation on Real Estate</i>	12 500.—
Ettekanne eelm. aastast — <i>Brought forward from last year</i>	194 603.72
1939. a. puhaskasu — <i>Net Profit for 1939</i>	180 126.89

Ettekanne eelmisest aastast — <i>Brought forward from last year</i>	194 603.72
Saadud protsendid ja komisjon — <i>Interest and Commission received</i>	800 751.62
Tulud kinnisvarade kasutamisest — <i>Income from Real Estate</i>	16 471.—
Mitmesugused tulud — <i>Miscellaneous</i>	707 808.97

Kr. 1 659 130.31

Kr. 1 659 130.31

Aksionäride peakoosolekul, 15. veebruaril 1940. a., otsustati ühel häälel peakoosoleku käsituses seisev summa, — Kr. 314 730.61 — jaotada järgmiselt:
kanda eri-tagavarakapitali arvele II Kr. 37 500.—
arvata riigi- ja teiste maksude tagavaraks " 50 000.—
maksata aksionäridele 8% dividendi " 60 000.—
kanda uuele arvele " 167 230.61

On the General Meeting, held on February 15th, 1940, the shareholders decided unanimously that the amount placed at the General Meeting's disposal, viz. Kr. 314 730.61, be distributed as follows:
to be carried to Special Reserve Fund II Kr. 37 500.—
to be carried to Tax Reserve " 50 000.—
to be paid to the shareholders as a dividend of 8% " 60 000.—
to be carried to New Account " 167 230.61

Kr. 314 230.61

Kr. 314 230.61

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

BELGIA. Rahandusseisund Belgias. — *The Financial Situation in Belgium.*

M. a. sept. alates ilmneb belgia rahanduses üha suurenev mure säilitada likviidsust. Riigikassa senini niigi raskeile koormisile sotsiaalolukorra parandamiseks m. a. viimasel veerandil seltsisid erakorralised kulutused riigikaitse otstarbeks. Maksude tõstmine ja siselaenu ei ole andnud oodatud tulemusi. Riigipanga aktiiva seisus 25. XII 39 võrreldes e. a-ga näeme järgmisi muudatusi.

Kattevara kullas ja deviisides kahanes viimase aasta jooksul 21,7 miljard. bfr-lt 21,1 miljard. bfr-le, täpsamalt 583 milj. bfr. Seevastu tõusid sisevekslid 1 miljardilt 4,8 miljardile ehk 380% ja välisvekslid — 10 milj. 18 milj. bfr-le ehk 80%. Siselaenu avansid tõusid 194 milj. 1042 milj. bfr. ehk 437%. Kulla- ja välisrahatagavarade kahanedes suurendas riigipank märgatavalt laenu andmist.

Riigikassa välistehinguist võib märkida lühiajaliste laenu uendamisi Hollandi ja Šveitsiga. Hollandilt saadud laenu tõusid

35 milj. 41 milj. kuldnale, kuna Šveits vähendas laenu 25 milj. 15 milj. sfr-le.

Riigipanga passivas suurenesid tunduvalt jooksvad kohustused. Liikvelolevad pangatähed tõusid 22 miljard. 27,9 miljardile ehk 26,8%. Jooksvad arved kahanesid 907 milj. 378 milj. bfr-le, s. o. 529 milj. bfr. ehk 58,3%. Eriseadusel põhinevate asutiste jooksvad arved vähenesid 903 milj-lt 240 milj-le ehk 73,4%. Riigikassa jooksev arve langes 572 milj-lt 19 milj-le ehk 96,7%. Kliiringarved vähenesid 115 milj-lt 94 milj-le ehk 18,3%. Seega tõusid jooksvad kohustused 24,6 miljard. 28,8 miljard. bfr-le, s. o. 4,2 miljardi võrra ehk 17,1%.

Arvates liikvelolevaile pangatähtedele juurde riigipanga ja erapankade jooksvad arved ning postiveod, näeme neis suuremaid kõikumisi kui pangatähtede osas. Viimaste arvu suurenemisega käisid kaasas panga deposiitide kahanemine ning maadvõttev thesaureerimine.

Varustustalituse töökorraldus Belgias. — *Belgian Supplies Department Regulations.*

Moniteur Belge nr. 49, 18. II k. a. avaldatud varustustalituse töökorralduse seadusega allutatakse varustustalitus liitunud majandus- ning varustusministeeriumile.

Varustustalituse ülesandeks on kindlustada tsiviilelanikele elatustarbed. Seks teeb talitus kindlaks vajaduste ja tarbimise määrad riigi ulatuses, informeerib neist välis-, põllutöö- ja asumaadeministeeriumi, korraldab siseturul esmajärgu tarbeainete müüki ning määrab nende saaduste hinnad majandus-, varustus- ning põllutööministeeriumi vahelisel kokkuleppel.

Varustustalitusest küsitakse nõu kõigi nende kaupade sisse- ja väljaveolitsentside andmisel. Tema juures leiduvad tagavarakoguste, tarbimuse, müügi ja hindade kohta kõige täpsamad andmed.

Varustustalituse peasekretariaadil on a) majandus-juriidiline sektsioon, milline tegeleb vastavate seaduseelnõude ja määruskavade sisulise läbivaatamisega ja b) kontrolli- ning järelevalveteenistus, milline jälgib ning konstateerib selle ala seaduste ja korralduste mitetäitmist. Pealeselle ositub talitus kahte osakonda: 1. tagavarad ja põllumajanduslikud ressursid, 2. kaubandus ja ositus.

Tarbepuude ja puusaaduste väljaveokeeld Belgias.

Belgium Prohibits Exports of Certain Timber Products.

Majandus- ja varustusministeeriumi sellekohase korraldusega on Belgiast keelatud vedada välja ehitus- ja mööblitööstusele määratud

tarbepuid, vineeri, puutööstuse poolvalmistooteid eraldi või kokkupandult ning valmissaadusi.

Belgia tööstus seisund. — *Belgian Industry.*

Belgia tähtsaima tööstusharu — metallitööstuse — praegust seisundit tuleb pidada rahuldavaks. Tellimusi saadi rohkesti, millede ühe osa täitmine on nähtud ette pikema aja vältel, tagades tööjõu püsivat rakendust. Pärast teatavat seisakut hakkab taas suureneva eksporttegevus tööstussaaduste alal. Siseturul on märgata samuti elavnemist. Terasplaatide ja -kauba kui ka traadi, trosside ning kaablite järele on elav nõudmine.

Töösturite peamureks on kütteenainetagevarade muretsemine. Selles aegajalt ilmnevad raskused kokkuleppe saavutamiseks kaevandustööstustega mõjuvad pidurdavalt toodangu käigule. Kui neile küsimusile peaks leitama püsiv lahendus, võib metallitööstuse toodang k. a. arvatavasti ületada m. a.

Kivisõeturul on praegu eriti halb seisukord. Külmast tingitud enamtarbimine on vähendanud tagavaru, nii et raskusi on isegi elanikkonna varustamisega. Ka puuduvad tagavarad, milledest piisaks erakordseiks olu-

deks. Töölisesindajad ei tee järelandmisi tööaja piiramisnõudes.

Belgia villatööstus, milline oli koondunud idapoolseisse piirkonnisse, kannatab tõsiselt aja raskuste all. Toorainetagevarade ümberpaigutamine idapiirist kaugemale sisemaale veeretab raskusi tööstuse korrapärasele varustamisele, millele lisanduvad transpordiringi uute laoruumide soetamise kulud. Ka hoiduti andmast tellimusi tööstusile, millised asuvad sõjapiirkonna läheduses.

Erandina tuleb nimetada suurenevaid tellimusi sõjaväe tarbeks.

Verviers'is asetsevas villatööstuses tehakse tööd ainult mõni päev nädalas. Kõrgemihusliku kauba müügiks on siseturg liiga piiratud, kuna eksportlitsentside andmisega on valitsus väga ettevaatlik. Valitsuse sekkumisega villa eksportkaubanduses, milline m. a. lõpul võttis spekulatiivse ilme, ei ole karta toorainepuudust villatööstuses.

ITAALIA.

Välismaiste põletusainete müügi keeld Itaalias.

Italy Prohibits Sale of Foreign Fuel.

Fašistide ja korporatsioonide kojale (parlament) on esitatud seaduse kava välismaiste põletusainete ja koksi müügi keeluks kütte otstarbeks tuleval talvel. Keelu eesmärgiks on vähendada põletusainete sissevedu välis-

maalt ja tõsta oma maa kütteenainete, eriti ligniidi, toodangut. Erand on nähtud ette rivasutiste suhtes, milliseile antakse luba koksi ja välis- ning sisemaiste põletusainete segu ostmiseks kütte otstarbeks.

Uus suhkrufabrik ehitamisel Itaalias. — *Construction of New Sugar Factory in Italy.*

Sant Eufemias, Calabrias, on alustatud uue suhkrufabriku ehitamist, mis peab valmima 1941. a. Aastane toodang on kalkuleeritud 100—120 tuh. kv. Malaaria Sant Eufemia rajoonis on likvideeritud. Riisikasvatamise keeluga rajoonis on kõrvaldatud iga-aastane

maa-ala ülejuttamine, milline tekitas malaa-riakärbseile soodsaid sigimispesi. Riisi asemel hakati kasvatama suhkrunaereid, milliste suhkruasisaldus kõigub 16—23 kraadi vahel, keskmise sisaldusega 20 kraadi.

Itaalia-Türgi kaubanduslikud läbirääkimised. — *Italian-Turkish Trade Negotiations.*

Itaalia-Türgi kaubanduslike läbirääkimiste kohta Roomas teatatakse ametlikult, et läbirääkimised toimuvad Itaalia-Türgi segakomisjoni tavaliseks istungjärguks k. a. kaubavahetuse läbikäigu kindlaksmääramiseks. Läbirääkimiste päevakorras olevat: 1) leida abinõusid saldo vähendamiseks Itaalia-Türgi kliiringarveis, mis Itaalia delegatsiooni and-

meil näitab 62 milj. liiri Türgi kasuks; Türgi delegatsiooni andmeil tõuseb mainitud saldo ainult 37 milj. liirini, kuna 25 milj. osutub ettemaksuks itaalia importijate poolt türgi kaupade eest, millised ei ole veel veetud Itaaliasse. — 2) Määrata kindlaks uued kontingendid 15. X 38 kokkuleppes ettenähtud kontingentide asemel.

HISPAANIA. Hispaania-Prantsuse uus kaubanduskokkulepe.

New Spanish-French Trade Agreement.

22. I k. a. jõustus vastsõlmitud Hispaania-Prantsuse kaubanduskokkulepe, mis korraldab mõlema riigi kaubavahetust vastastikkuse alusel. Kaupade nimistus, milliseid Hispaania võib eksportida Prantsusse, esinevad muuhulgas järgmised kaubad: püriit 431 000 tn, elavhõbe 672 tn, tina 7. kuni 10 000 tn., volfram 200 tn, bismut 8 tn, malm 4000 tn, apelsinid 1 200 000 kv., mandariinid 150 000 kv., sidrunid 50 000 kv., pähkliid ja mandlid 6 milj. fr. väärtuses, puuviljapülped 10 milj. fr., kork 3 milj. fr., safran 3 milj. fr., veinid 2 milj. fr., sardiinid konservitult 10 milj. fr., värsked kalad 1,5 milj. fr., lambanahad 40 milj. fr., farmatseutilised tooted 2 milj. fr. Hispaania impordib kokkuleppe kohaselt Prantsusest järgmisi kaupu: teravilja 1 750 000 kv., fosfaate 325 000 tn, riisi 350 000 kv, mitmesuguseid seemneid 2 milj. fr., autosid 4000 tn, autode osi 6 milj. fr., farmatseutilisi tooteid ja mineraalvett 30 milj. fr., värvaineid 10 milj. fr., teisi keemiasaadusi 35 milj. fr., elektriapa-

raate 20 milj. fr., põllutöomasinaid 6 milj. fr., mootoreid 8 milj. fr. j. t.

Kaubavahetusest tekkivate maksete õendamise toimub kokkuleppe kohaselt kliiringu teel, kusjuures arvestatakse kauba väärtust fob Prantsuse-Hispaania piir. Kui kaubad transporditakse mereteed kaudu, võidakse veoja kindlustuskulud tasuda samuti kliiringu teel.

Kokkuleppele lisatud kaupade nimistuis mitteesinevate kaupade suhtes on võimaldatud teostada erakompensatsiooni; seda samuti ka siis, kui on ületatud nimistuis esinevate kaupade koguslik või väärtuse piir. Erakompensatsiooni-tehingute sooritamiseks on aga vajalik mõlema valitsuse nõusolek.

Kokkulepe näeb ette ka vastava segakomissiooni kokkutulekut iga 4 kuu järel kaubavahetusest tekkinud küsimuste lahendamiseks ja võimalikult esinevate raskuste kõrvaldamiseks. Kokkulepe kehtib 31. XII 40, kusjuures on nähtud ette uute läbirääkimiste pidamine okt. 1940. a.

JUGOSLAAVIA. Riitsinustoodangu suurendamine Jugoslaavias.

Yugoslavia Increases Production of Castor-beans.

Kuigi praegu puuduvad veel kindlad andmed 1939. a. riitsinuskasvupinna kohta, on kindel, et riitsinuskasvatuse Jugoslaavias 1938. a. ja 1939. a. oli võrdlemisi piiratud. Seepärast said riitsinusekasvatajad oma toote eest paremat hinda kui see oli määratletud nende ja vabrikute vahel sõlmitud lepingus. Tavaliselt toimub riitsinuskasvatuse Jugoslaavias kasvatajate ja vastavate vabrikute vahel sõlmitud lepingute alusel, mille põhjal nad kohustuvad kokkulepitud suurusega külvipinnalt saadava saagi müüma vabrikule kokkulepitud hinna eest. Hinna tõusu tagajärjel on paljud kasvatajad asunud riitsinuse kasvatamisele omal riisikol, sõlmimata vabrikuga lepingut.

Riitsinuskasvupind 1934. a. oli 296 ha, mis suurenes 1937. a. 707 ha-le, et langeda 1939. a. umbes 150 ha-le. M. a. kasvupinna

vähendamist seletatakse riitsinushinna hifinenud kindlaksmääramisega 1939. a.-ks. Jugoslaavia riitsinuskasvatuse ei kata mitte ainult sisemaise tarviduse riitsinusõli alal, vaid oli jätkus suurel kogusel ka väljaveoks, eriti aastail, mil kasvupind oli suurem. Kuna riitsinusõli tarvidus Jugoslaavias ja mujal pidevalt suureneb, kavatakse riitsinustaimede kasvupinda 1940. a. suurendada 2000 ha-le. Selleks on Belgradi eelstatud väljaveofirmal õigus sõlmida põllupidajatega kasvatamislepinguid mainitud ulatuses. Vastav keskus varustab põllupidajaid tarviliku külviseemne ja seemnete koorimismasinatega.

Riitsinuseemnete 1940. a. saagi hinna alamääraks on määratud 400 dinarit 100 kg franko kokkuostupunkt puhastatult.

Riitsinuseemnete kogusaak 1938. a. oli 4781 tsn. 1937. a. 8735 tsn. vastu,

ROOTSI.**Rootsi väliskaubandus jaanuaris 1940. a.***Swedish Foreign Trade in January, 1940.*

Vaatamata sõjaraskusile on Rootsi suutnud säilitada oma väliskaubanduse ulatust. Kuigi Rootsi avaldab oma väliskaubandusstatistikas andmeid vaid kogu kaubarühmade kohta, annab see siiski teatava kujutluse väliskaubanduse liikumisest.

Üldarves ilmneb eriti sisseveo suur tõus 174 milj. kr-lt jaanuaris 1939. a. 258 milj. kr-le k. a. jaanuaris. See suurenemine, olles otuliselt põhjustatud kaubahindade kui ka veo- ja kindlustuskulude tõusust, sisaldab kahtlemata ka sisseveo kogusliku suurenmise. Samal võrdlusajal suurenes väljavedu vaid 148,8 milj. kr-lt 168,6 milj. kr-le. Kuna ka väljaveokaupade hinnad on tõusnud, kuigi mitte sellisel määral nagu sisseveetavate omad, võib järeldada, et väljaveo koguslikku suurenemist ei ole toimunud.

Rühmaliselt kujunes Rootsi väliskaubanduskäive jaanuaris 1940. a. järgmiseks (1000 kr.):

	Sissevedu		Väljavedu	
	1940	1939	1940	1939
Looma- ja taimeriigianed jne	51 878	28 850	8 959	11 482
Mineraalid ja metallid ning tooted neist . .	86 492	59 954	39 855	39 156
Keemilised saadused ning apteegikaubad, värvid ja värnitsad, seep, väetisained jne.	27 139	15 423	6 774	4 300

NORRA.**Norra väliskaubandus jaanuaris 1940. a.***Norwegian Foreign Trade in January, 1940.*

Vastupidiselt paljudele teisile riigele, kes sõja alates loobusid avaldamast väliskaubanduslikke andmeid, jätkab Norra oma väliskaubandusstatistika avaldamist. Sisaldades üksikasjalisi andmeid, võimaldab see teha järeldusi ka väliskaubanduse üldarvude muutumise kohta. Võrreldes Norra k. a. jaan. väliskaubanduse käivet 1939. a. jaanuarikuu käibega näeme selle suurt tõusu sisse- kui ka väljaveo poolel ning seda väärtuselt kui ka koguselt. Nii suurenes sissevedu 95 milj. kr-lt 151,3 milj. kr-le ja väljavedu — 64,6 milj. kr-lt 92,6 milj. kr-le. Sisseveo ülekaal k. a. jaan. oli 58,7 milj. kr. m. a. sama kuu 31,4

	Sissevedu		Väljavedu	
	1940	1939	1940	1939
Nahad, kausük, tekstiilained ning tooted neist	52 240	33 423	4 652	7 588
Puukaup, paberimass, papp ja paber ning tooted neist	4 450	3 645	71 682	52 538
Masinad, transportabimõud ja instrumentid	95 813	92 797	36 647	33 694
Kokku	258 012	173 981	168 969	148 758

Sisseveoväertus osutab seega tõusu kõrgis rühmades. Sama võib oletada ka koguse suhtes, arvatud välja puukaupade ja masinate, transportabimõude ning instrumentide rühm, milleste väärtuse tõus on suhteliselt väiksem kui hinna ja veokulude tõus vastavalt tootelt.

Väljaveo areng on olnud seevastu ebaühtlasem. On vähenenud looma- ja taimeriigianete ning nahkade, kausüki ja tekstiilainete väljavedu. Mineraalide ja metallide, keemiliste ainete ja rohuakaupade ning masinate, transportabimõude ja instrumentide rühmade väljaveoväertuse tõus ei ületa üldiselt vastavate kaupade tootmiskulude tõusu, mistõttu siin ei ole leidnud aset väljaveokoguse suurenemine. Vaid puukaupade, paberimassi ja papptooteide rühm osutab 34%-ga tunduvalt suurenemist. Siin on juba ilmselt toimunud ka väljaveokoguse suurenemine, arvatavasti tselluloosi alal.

milj. kr. vastu. Vaadeldes üksikaineid, paistab silma eriti teravilja, suhkru, looma- ja taimeriigianete, kemikaalide, tekstiilainete, vedelkütteenainete ja metallide sisseveo suurenemine, millest järeldub, et Norra on asunud energilisele tagavarade soetamisele.

Väljaveo paranemist on põhjustanud peamiselt tselluloosi, papi, alumiiniumi, tsingi ja nikli väljavedu. Ka on siia arvatud laevade müük, milline ulatus 7 milj. kr-le 2,4 milj. kr. vastu 1939. a. jaan.

Seega on Norra, vaatamata meresõjale, suutnud isegi arendada oma väliskaubandust.